

BẢN TIN NGÀY NGHIÊN CỨU BIỂN ĐÔNG

(Cập nhật 24/4/2020)

Tình hình nổi bật

Ngoại trưởng Mỹ Mike Pompeo, trong cuộc họp với các Bộ trưởng Ngoại giao ASEAN, ngày 22/4 lên án Trung Quốc lợi dụng thế giới đang chú ý dịch COVID-19, để đơn phương tuyên bố thành lập các quận hành chính ở các đảo và vùng biển tranh chấp ở Biển Đông, lập các "trạm nghiên cứu", điều dân quân biển đến các đảo ở Trường Sa, và điều đội tàu, trong đó có tàu khảo sát năng lượng, đi hăm dọa các bên yêu sách khác. "Đảng Cộng sản Trung Quốc đang gây sức ép quân sự và chèn ép các nước láng giềng ở Biển Đông, thậm chí đâm chìm một tàu cá của Việt Nam." Ông cho biết Mỹ phản đối mạnh mẽ hành động bắt nạt của Trung Quốc và hy vọng các nước khác sẽ cùng buộc Trung Quốc chịu trách nhiệm.

NPN Bộ Ngoại Giao Trung Quốc Cảnh Sảng ngày 23/4, trả lời trong họp báo thường kỳ về việc Ngoại trưởng Mỹ Mike Pompeo chỉ trích Trung Quốc có hành vi khiêu khích khi thế giới đang chú ý đối phó với dịch bệnh, cho rằng: "Trung Quốc luôn kiên định bảo vệ vững chắc chủ quyền, lợi ích an ninh và phát triển của mình. Đài Loan, Hồng Kông hoàn toàn là vấn đề nội bộ của Trung Quốc, các lực lượng bên ngoài không được phép can thiệp. Trung Quốc có đầy đủ cơ sở lịch sử và pháp lý về chủ quyền đối với Nam Hải Chư Đảo và vùng biển lân cận. Đồng thời, Trung Quốc cũng kiên trì thông qua hiệp thương đối thoại giải quyết tranh chấp với các bên trực tiếp có liên quan. Một số cá nhân ở Mỹ đã đổi trắng thay đen, kích động thù địch. Những âm mưu như vậy sẽ không thể thành công".

Phát ngôn viên Hạm đội 7, Anthony Junco, cho biết tàu chiến Mỹ đã đi qua eo biển Đài Loan ngày 22/4. Đây là lần thứ 2 trong tháng 4/2020, tàu chiến Mỹ đi qua eo biển Đài Loan và hoạt động này "thể hiện cam kết của Mỹ với khu vực Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương tự do và rộng mở. Hải quân Mỹ sẽ tiếp tục hoạt động ở bất kỳ nơi nào luật pháp quốc tế cho phép."

Hải quân Mỹ, ngày 22/4, cho biết các máy bay chiến đấu F35B của Mỹ đã thực hiện diễn tập việc cất và hạ cánh, hỗ trợ cho các hoạt động đổ bộ và tấn công đất liền tại Biển Đông từ 16/4.

Bộ Quốc phòng Đài Loan ngày 23/4 cho biết đội hình tàu sân bay Liêu Ninh (CV-16) và các lực lượng hộ tống đã rời khỏi Biển Đông ngày 22/4 sau khi đã tập trận ở đây từ ngày 12/4. Đội tàu này quay lại đi qua Eo biển Ba Sĩ và di chuyển về phía đông.

Phó đô đốc Rene Medina, Tư lệnh Bộ tư lệnh miền tây Philippines (AFP Wescom) ngày 23/4 cho biết tàu hải quân Philippines tuần tra ở khu vực mỏ dầu Malampaya bị tàu chiến số hiệu 541 của Trung Quốc chĩa ra-đa vào. Đây là hành động thù địch và việc xâm nhập EEZ của Philippines vi phạm luật pháp quốc tế và chủ quyền của Philippines.

Góc nhìn Quốc tế

+ Trung Quốc:

Báo Sina Trung Quốc, ngày 23/4, đưa tin CNOOC đã áp dụng công nghệ AI của Alibaba Cloud để tối ưu hóa việc khai thác và sản xuất khí đốt tại Biển Đông; xây dựng liên kết giữa các mỏ khí đốt tự nhiên, các nền tảng sản xuất, mạng lưới đường ống vận chuyển và gia công trên bờ. CNOOC sẽ lắp đặt một “bộ não” cho hệ thống sản xuất trong môi trường địa chất phức tạp của các mỏ khí đốt Biển Đông, giúp điều phối việc sản xuất các mỏ khí đốt khác nhau và kéo dài chu kỳ khai thác tổng thể.

Báo Globaltimes, ngày 22/04, đưa tin sau 71 năm hải quân Trung Quốc hiện đang rất mạnh với những vũ khí mới bao gồm hai tàu sân bay, 1 tàu khu trục 10.000 tấn, tàu ngầm hạt nhân Type 55 mới, các máy bay chiến đấu mới, và có khả năng hoạt động cường độ cao, dài ngày ở Biển Đông, Biển Hoàng Hải. Tuy nhiên, sự phát triển của hải quân Trung Quốc là điều tốt đẹp, vì hòa bình và có lợi cho cộng đồng quốc tế, không phải là một mối đe dọa đối với thế giới.

+ Đông Nam Á:

Shahriman Lockman, nghiên cứu viên Viện ISIS, Malaysia, ngày 23/4, nói về tuyên bố báo chí của Ngoại trưởng Malaysia, cho rằng tình hình ở Biển Đông nhạy cảm và không cần thiết phải đưa ra các thông cáo báo chí. Việc Malaysia im lặng

không đồng nghĩa với không hành động. Malaysia tiếp tục thực hiện quyền chủ quyền tại vùng đặc quyền kinh tế của mình.

+ Châu Âu - Mỹ:

Học giả Grigory Loxin, Viện Hàn lâm khoa học Nga, ngày 22/4, cho rằng hành động của Trung Quốc đã vi phạm Hiến chương Liên hợp quốc và UNCLOS 1982, làm cho tình hình khu vực càng trở nên phức tạp và căng thẳng. Để đối phó, lãnh đạo Việt Nam đã xây dựng một chính sách có trách nhiệm và hợp lý trong hoàn cảnh hiện tại. Theo ông, Việt Nam đang làm mọi thứ có thể để bảo vệ chủ quyền và lợi ích hợp pháp ở Biển Đông, đồng thời nỗ lực duy trì hòa bình và ổn định trong khu vực.

Học giả Peter Suciú (Mỹ), ngày 23/4, quan ngại diễn biến ở Biển Đông có thể dẫn đến cuộc quyết chiến giữa Mỹ - Trung. Trung Quốc đang đẩy mạnh yêu sách biển trong bối cảnh thế giới đối phó với dịch bệnh, triển khai tàu khảo sát HD-08 vào vùng biển Malaysia. Mỹ đáp trả bằng cách tập trận cùng Hải quân Úc, triển khai biên đội 3 tàu chiến gần khu vực tàu khảo sát HD-08. Trong bối cảnh đó, mặc dù có vấn đề ở thực địa, quan hệ song phương Malaysia-Trung Quốc vẫn được duy trì: chuyên gia y tế Trung Quốc tới Malaysia tuần này để giúp hơn điều trị bệnh nhân covid-19; quan hệ kinh tế vẫn chặt chẽ; Trung Quốc hiện đang đóng mới một số tàu tuần tra cho Malaysia.

Grant Newsham, cựu quan chức ngoại giao và từng phục vụ trong lực lượng lính thủy đánh bộ Mỹ, ngày 23/4, cho rằng hải quân Trung Quốc có thể đánh bại hải quân Mỹ ở Biển Đông. Hiện nay, Mỹ có 3 tàu chiến cùng 1 tàu của Úc ở Biển Đông; nhưng các đội tàu này gần như không có yểm trợ từ đất liền và tàu sân bay (có lẽ 1-2 tàu ngầm hỗ trợ). Trong khi đó, lực lượng của Trung Quốc ở Biển Đông lớn hơn; ước tính cứ 1 tàu Mỹ có đến 5-10 tàu Trung Quốc. Trung Quốc có tốc độ đóng tàu nhanh gấp 4 lần Mỹ. Newsham cho rằng trong tình hình Mỹ bị ảnh hưởng bởi Covid-19 và tương quan trên biển, Trung Quốc có thể đánh chìm các tàu Mỹ và việc này sẽ có thể gây ảnh hưởng tương tự như việc Nhật Bản đánh chìm các tàu Anh năm 1941.

Học giả Derek Grossman, Viện RAND Corporation (Mỹ), ngày 23/4, cho rằng căng thẳng Việt-Trung trong vấn đề Biển Đông không đồng nghĩa với việc hai bên

dùng hợp tác trong những lĩnh vực song phương khác. Lấy dẫn chứng là hoạt động tuần tra chung tại Vịnh Bắc Bộ giữa cảnh sát biển hai nước (20/4), ông nhận định Việt Nam vẫn đang duy trì cách tiếp cận “vừa hợp tác, vừa đấu tranh”.

Ban Biên tập Wall Street Journal, ngày 23/4, cho rằng hoạt động tự do hàng hải không đủ để ngăn Trung Quốc làm chủ khu vực Tây Thái Bình Dương. Mỹ vẫn luôn duy trì lập trường trung lập trong tranh chấp lãnh thổ tại khu vực, nhưng có lẽ đến lúc Washington cần phải công nhận tuyên bố chủ quyền của các nước như Việt Nam để buộc Trung Quốc phải trả giá nếu mở rộng yêu sách hơn nữa. Đồng thời, Mỹ cũng nên tìm cách duy trì hiệp ước phòng thủ với đồng minh Philippines.

Diễn đàn Chủ nghĩa Xã hội Thế giới (World Socialist Website), ngày 23/4, đăng một bài bình luận rằng Mỹ phải chịu trách nhiệm chính cho việc biến tranh chấp Biển Đông trở thành một điểm nóng nguy hiểm. Mỹ cử tàu chiến đến Biển Đông là hành động mang tính gây hấn và việc Mỹ đưa tàu vào trong phạm vi 200 hải lý từ bờ biển của Malaysia, dù không được Malaysia yêu cầu đã khiến tình hình căng thẳng hơn. Chính quyền Trump hiện đang hung hăng dù dịch bệnh đã làm lộ rõ sự thối rữa của chủ nghĩa tư bản Mỹ. Mỹ sẽ có thể thực hiện cả chiến tranh giữa các cường quốc hạt nhân để chống lại bất cứ sự thách thức nào đối với bá quyền toàn cầu của Mỹ.

Giáo sư Nguyễn Mạnh Hùng, Đại học George Mason (Mỹ), ngày 24/4, gợi ý Việt Nam cần khéo léo tạo thành khối đoàn kết giữa các nước Đông Nam Á. Tại khu vực, ông cho rằng Malaysia, Philippines và Singapore là những nước Việt Nam có quan hệ tốt và nên vận động sự ủng hộ của các nước này; trong khi đó Indonesia là quốc gia lớn lại khu vực nhưng lại theo đuổi chính sách riêng, Việt Nam khó có thể vận động.

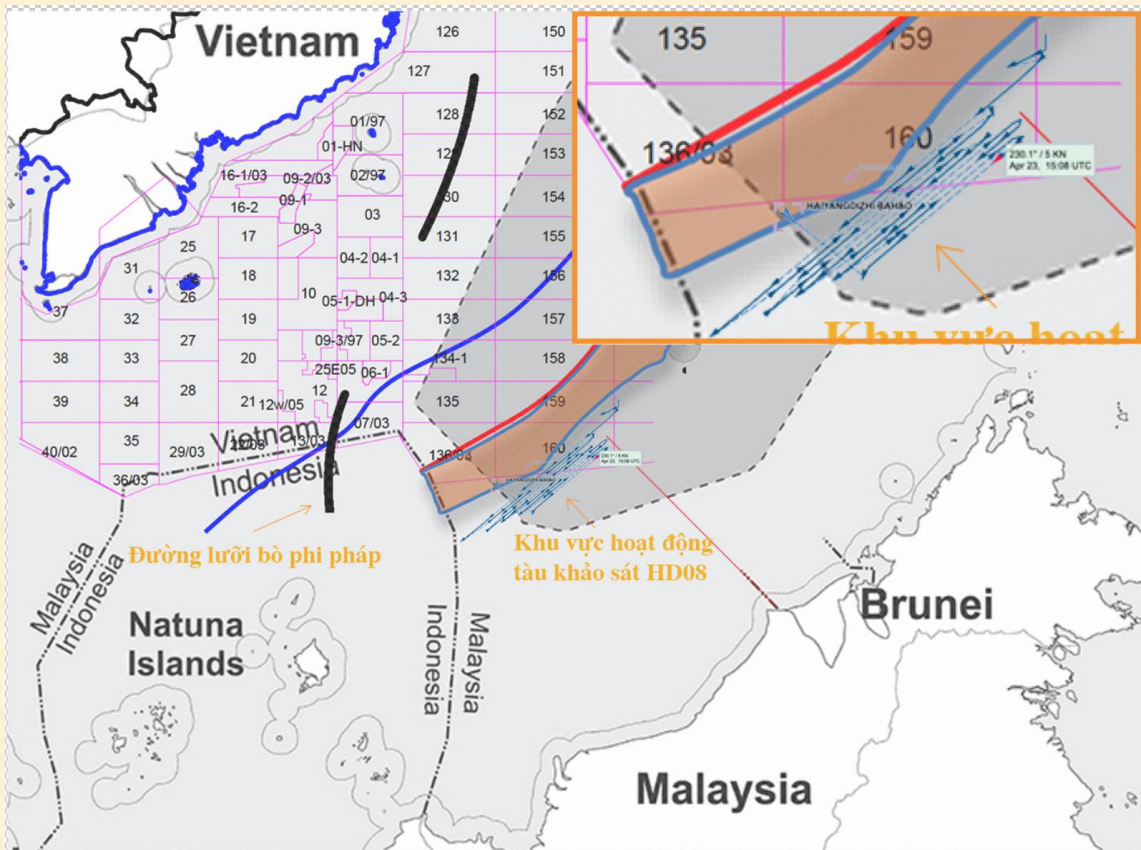
+ *Các nước khác:*

Chuyên gia Harsh Pant (Ấn Độ), ngày 24/4, bình luận Trung Quốc không giảm bớt hoạt động chiến lược trong bối cảnh đại dịch Covid 19. Việc máy bay vận tải nước này thường xuyên triển khai tại Biển Đông cho thấy PLA không bị ảnh hưởng từ khủng hoảng dịch bệnh trong nước. Những hành vi xâm phạm của Trung Quốc ở Biển Đông không chỉ giảm đi hình ảnh Trung Quốc, tác động tới quan hệ với các nước láng giềng mà còn đặt ra những câu hỏi về việc tại sao Trung Quốc tiếp tục gây hấn tại các vùng

biển tranh chấp trong khi các quốc gia yêu sách đang phải đối mặt với những thách thức từ Covid-19.

Cận cảnh Biển Đông

Tàu khảo sát địa chất HD8 của Trung Quốc đã di chuyển trong vùng biển của Malaysia bước sang ngày thứ 9 (tính đến ngày 24/4). Dữ liệu cho thấy, tàu HD8 đã bắt đầu vòng khảo sát thứ chín từ 01:20 ngày 24/4 theo giờ UTC. Đến 02:56 giờ UTC, tàu HD8 đổi hướng, di chuyển chéo theo phương ngang so với hướng di chuyển những ngày trước đó.

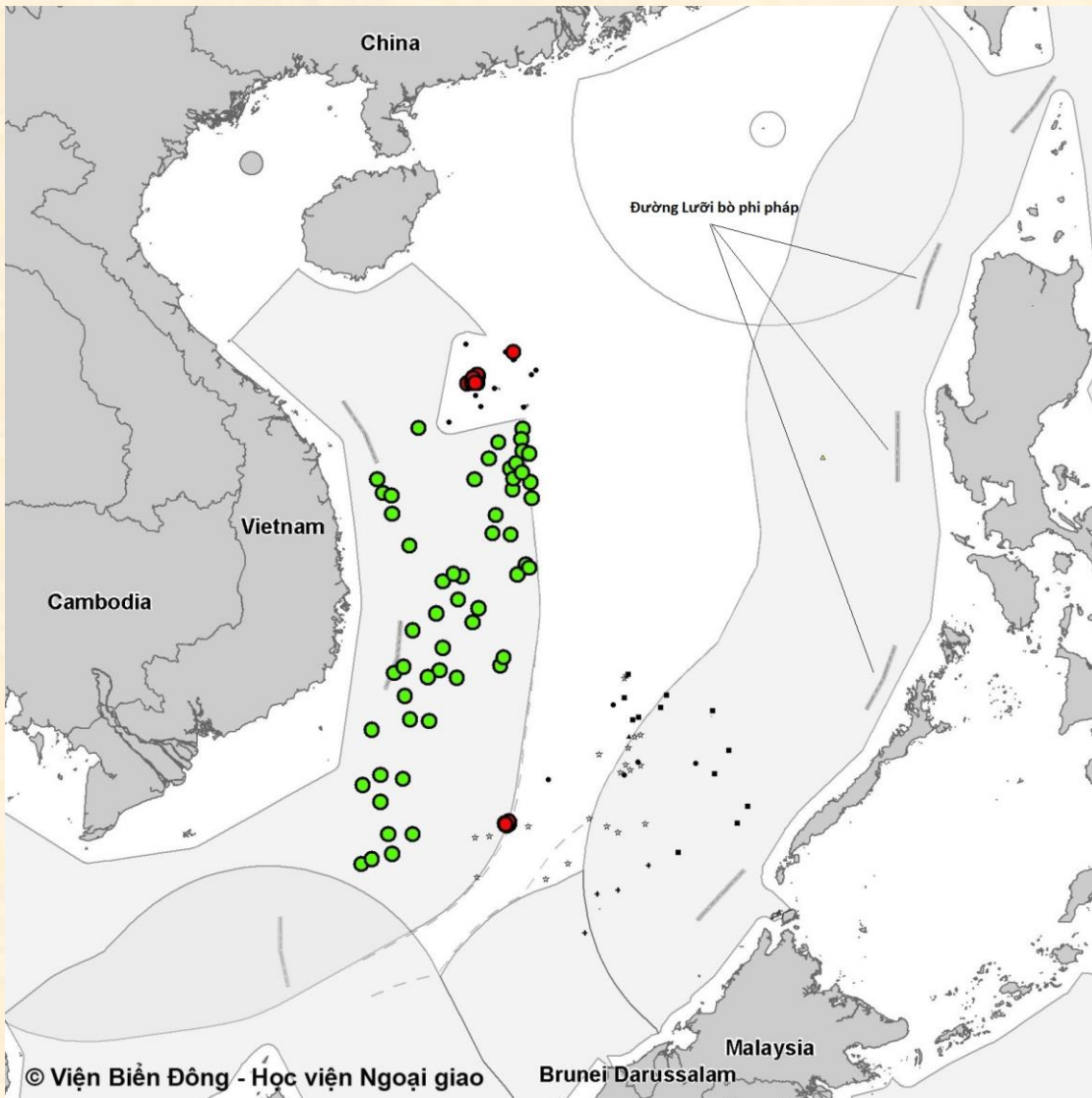

Bản đồ chỉ để minh họa vị trí hoạt động của tàu khảo sát HD8

Bản đồ “danh xưng tiêu chuẩn” một số thực thể tại Biển Đông của Trung Quốc
Ngày 19/4, Bộ Tài nguyên Thiên nhiên và Bộ Nội chính Trung Quốc công bố cái gọi là “danh xưng tiêu chuẩn của 25 đảo, đá trên Biển Đông”; và “55 thực thể địa lý dưới đáy Biển Đông”. Bản đồ dưới đây minh họa vị trí của các đảo và thực thể này.

Các điểm màu đỏ là 25 đảo, đá trên Biển Đông

Các điểm màu xanh là 55 thực thể địa lý dưới đáy biển

Biên tập: Đinh Anh

Đồ họa: Thùy Dương